

IDEOLÓGIAI-POLITIKAI OKTATÁS A FELNŐTTKÉPZÉS
RENDSZERÉBEN

A felnőttek oktatása-nevelése egész szocialista nevelésügyünk, közművelődési rendszerünk szerves és fontos része. A felnőttoktatás és gyors fejlődése a szocialista forradalom lényegéből, törvényszerűségeiből fakad. A forradalom következményeit az uralkodó osztályra emelkedő munkásosztály és kormányzóhárttá vált forradalmi élcsapata a társadalmi átalakulás első éveitől kezdve jelentőségének megfelelően érvényesítette a gyakorlatban. Nevelésügyi és közművelődési rendszerünk átalakulása része volt, és a jövőben is része marad a hazánkban megvalósuló szocialista forradalomnak.

Közismertek azok a konkrét történelmi és társadalmi körülmények is, amelyek között elkezdődött és végbemegy a szocialista átalakulás Magyarországon. A történelem számos terhes örökség megoldását az oktatás-nevelés és a kulturális ügyek terén is a munkáshatalomra hagyta. A kulturális forradalom bár terhes örökség megléte mellett indulhatott meg, mégis rövid történelmi időszak alatt létrejöttek a szocialista kultúra alapjai és további fejlődésének feltételei. A sikerek sorából csak azt emeljük ki, hogy népünk tanuló nemzet lett, hazánkban soha annyian nem vettek részt még szervezett iskolai és iskolán kívüli szakmai és politikai oktatásban, mint a felszabadulás óta. A tanulás azonban nem öncélú tevékenység, amit az elért eredmények is dokumentálnak.

Népünk 1947-48-ban kezdte meg a szocializmus alapjainak lerakását, s ma már azon munkálkodik, hogy teljesen felépítse az új szocialista társadalmat. Ehhez páratlan méretű társadalmi alkotásra, alkotó munkára van szükség. A feladat csak úgy oldható meg, ha az új társadalmat teremtő munkával párosul a tanulás, az alkotás éppen a növekvő ismeretek eredményeként egyre magasabb szinten valósul meg. Tanulás és alkotás, alkotó közösség és tanuló nemzet egységet kell, hogy alkossanak, s ez az egység szocialista fejlődésünk szintjét is jelenti. Ebbe a társadalmi képbe és folyamatba született bele és illeszkedett be a felnőttnevelés egyik - a többivel szerves egységet alkotó - szektora, az ideológiai-politikai képzés és továbbképzés.

1./ A politikai oktatás és nevelés jelentős részben felnőttnevelés. Ez azt jelenti, hogy az oktatásban résztvevők fő tömegei felnőttek és ebből következik, hogy számolni kell a felnőttek sajátosságaival az oktató-nevelő munka minden mozzanatában. A felnőttek korábbi tanulmányokból és más forrásokból általános ismereteket, szakmai ismereteket és élettapasztalatot hoznak magukkal. Többé-kevésbé gazdag és sokrétű társadalmi gyakorlattal rendelkeznek. Gyakorlati tapasztalataik, közéleti munkásságuk lehetővé teszi, hogy a politikai oktatásban dialektikus szemléletük, marxista-leninista látásmódjuk, materialista világnézetük alakítása legyen a fő feladat, és ne a tárgyi ismeretek nyújtásán legyen a hangsúly. Az ismereteket számukra jórészt gyakorlati tevékenységük, valamint másirányú művelődésük szolgáltatja. A felnőttek rendelkezésére álló ismeretek szolgálnak alapul az általánosítások, ítéletek, következtetések

levonására és gyakorlati alkalmazására. Az ideológiai-politikai oktatásban az ismeretek szemléletté kovácsolása és a gyakorlati tapasztalatok helyes hasznosításának feltárása és tudatosítása is végbemegy. A politikai oktatás hozzájárul a szocialista eszmiségű, önállóan gondolkodó, aktív közéleti személyiség alakításához. Ahogy a közművelődés általában, a politikai oktatás is a maga sajátos eszközeivel jelentős részt vállal népünk alkotóerejének kibontakoztatásából. A kérdés nagy társadalmi jelentősége miatt az utóbbi években fokozott figyelem irányul arra, hogy a politikai képzés és továbbképzés lépést tartson a növekvő igényekkel, a felnőttek politikai képzési rendszere is korszerűsödjön.

2./ Az ideológiai-politikai oktatás talán legfőbb vonása és egyben lényege, hogy a politikai kérdések és a politikát determináló eszmei-ideológiai alapok alkotják tartalmát. A marxizmus az a közös alap, ami a sokszínű és sokrétű élettapasztalatot, általános ismereteket bekapcsolja a társadalomépítés politikai folyamatába. A tematikák, programok és tananyagok kialakításakor ugyanakkor a rendezőelv az adott időszak politikai szükséglete. Ezt úgy lehet biztosítani, hogy mindenkor szoros összhang legyen az oktatott anyagok és a párt politikai tevékenységének soronlévő fő feladatai között. A párt politikáját a kongresszusok határozzák meg, jelölik ki a fő irányokat, ezért szinte természetes, hogy a politikai oktatás a kongresszusok határozataira épül.

Az MSZMP kongresszusai - hasonlóan a testvérpártokéhoz - rendszeresen megfelelő helyet biztosítanak az eszmei-politikai nevelőmunkának. A politikai oktatás és nevelés jelenlegi feladatait a X. pártkongresszus határozta meg. A fő feladatok - vázlatosan - az alábbiakban foglalhatók össze: az alkotó, marxista-leninista módon önállóan gondolkodó és cselekvő ember szemléletének, magatartásának és társadalmi aktivitásának fokozása; az eszmei, világnézeti, politikai nevelőmunka színvonalának, hatékonyságának javítása és a feltételeinek fejlesztése.

A kongresszus követelményként határozta meg, hogy a politikai - világnézeti oktatás szorosan kapcsolódjon a párt és a társadalom előtt álló feladatokhoz; az országos és helyi kérdéseknek egyaránt biztosítson megfelelő helyet; elsősorban azoknak az elméleti kérdéseknek a tárgyalásával foglalkozzon, amelyek segítik a napirenden lévő feladatok megértését és megoldását, a tömegek aktivizálását. A kongresszuson nagy hangsúlyt kapott, hogy a szocialista építőmunka jelenlegi szakaszában egyre szorosabban kapcsolódnak össze a politikai, gazdasági, ideológiai és kulturális feladatok. Sikeres megoldásuk kölcsönös összefüggésben lehetséges. A politikai oktatásban ezért fokozott figyelmet kell fordítani a társadalmi folyamatok közötti összefüggésekre, kölcsönhatások megvilágítására. A politikai oktatásban mindenkor súlyának megfelelő helyet karnak a nemzetközi osztályharc kérdései és a nemzetközi események. A politikai tartalom nagyrésze a szocialista építés hazai tapasztalataival, feladataival foglalkozik.

Ezek sorában kiemelkedő rangú kérdéscsoport a munkásosztály helyzete, fejlődése. A munkásosztály fejlődésével és mai helyzetével foglalkozó tananyagok természetesen nagy hangsúllyal elemzik a változó elemeket, de kellőképpen számolnak az osztály állandó vonásaival is, amelyek minden változás mellett vagy éppen azok révén az osztályt folytonosan jellemzik. A jelenlegi viszonyaink között kiemelkedő jelentőségre tett szert a munkásosztály forradalmiságának bizonyítása és megértése. A forradalmiság ma is az, ami ennek az osztálylénységét leginkább kifejezi, s e forradalmiság korunkban a munkásosztályra jellemző történelemalkotó képesség, olyan képesség, amely feltétele a társadalom gyökeres átalakításának.

A most tanított tananyagokban jelentős helyet foglalnak el a marxizmus-leninizmus utmutatásai a kommunista párról, pártunk történelmi tapasztalatai, a társadalomban betöltött helye és szerepe, belső életének szabályai, a pártélet normái, a kommunisták kötelességei és jogai stb. A párt vezető szerepének erősítése, a pártirányítás fejlesztése, a társadalom tudományos irányítása fokozódó követelményeket támaszt a politikai oktatással szemben is. A korábbi helyzettel szemben, amikor a politikai oktatásban elsősorban a marxizmus eszmerendszerének alapkérdései kaptak csupán helyet, ma már sok olyan kérdést is oktatnak, amelyek a marxizmus-leninizmus elméleti ismereteire épülnek, azokat kiegészítik, illetve alkalmazásuk módjának megismertetésével növelik a társadalmi tevékenység hatékonyságát. Az elméleti alapkérdések mellett a politikai oktatás szerves részét képezik a marxista szociológia, kultu-

ra-elmélet, pszichológia, pedagógia, tudományos vezetési, irányítási és szervezési kérdések, a pártmunka stílusa, módszerei és időszerű feladatai. Ez utóbbiak különös jelentőségre tettek szert a vezetőkészség fejlesztésében, a vezetők politikai továbbképzésében.

3./ A politikai oktatás fő feladatai közé tartozik a marxizmus-leninizmus eszmrendszerének oktatása és az ismeretek megszilárdítása. A marxizmus elméleti kérdései egységes eszmrendszer alkotnak, amelynek segítségével a szocialista építés minden kérdése megközelíthető. Ezért kulcskérdés az elmélettel való foglalkozás a politikai képzésben is. Nagy jelentősége van az elmélet fejlődése során keletkező új tudományos nézetek oktatásának, az új és kellően letisztult tudományos eredmények megismertetésének. A társadalomtudományok mindenekelőtt a szocializmus építése során felhalmozódott hazai tapasztalatok tudományos elemzésével, általánosításával járulnak hozzá az elmélet gazdagításához, s ezért a politikai oktatásban is jelentőségének megfelelően kell foglalkozni a társadalmi gyakorlat elméleti általánosításával. Az elméleti igazságok a széles tömegek számára konkrét, megfogható formában a párt politikájában fejeződnek ki, amely állandóan százezrek és milliók figyelmének középpontjában áll. Az elméletet a tömegekhez a politika útján, annak magyarázataként, világnézeti megalapozásaként kell közvetíteni. Ez a feladat nem mechanikus, nem követi a tudomány fejlődését mindenben, nem azt jelenti, hogy a tudomány megállapításainak válogatás nélkül, az érlelődési folyamat bármely szakaszában és a tudományosan fontos részletkér-

désekig menően helyet kell biztosítani. Arra van szükség, hogy a politikai oktatás számára megtörténjen a tudományos eredmények adaptálása. A politikai oktatásban elsősorban fejlődésünk szempontjából fontos elméleti kérdésekre fordul a figyelem, azok az elméleti kérdések kerülnek előtérbe, amelyek elsőrendűen fontosak a mai társadalmi, gazdasági és politikai helyzet megértéséhez. Ezeket a kérdéseket úgy kell oktatni, hogy segítsék az életben való reális tájékozódást.

Az oktatási programok széles körű lehetőségeket biztosítanak a marxista-leninista elméleti alapokkal való foglalkozáshoz. E témák iránti érdeklődés kielégítése alapvető kötelesség. Minél jobban ismerjük politikánk elméleti alapjait, az elmélet új eredményeit, annál eredményesebben lehet a politikát a gyakorlatban végrehajtani. Az elmélet oktatása a politikai oktatás minden fórumán megfelelő helyet kap.

Az elmélet és gyakorlat helyes kapcsolatának biztosítása állandó törekvés és fontos kritériuma az ideológiai-politikai oktatásnak, de ugyanakkor sok gondot is jelent a gyakorlatban. Ma még nem kielégítő a politikai oktatás tananyagaiban a politikai, a tudományos és a pedagógiai követelmények együttes érvényesítése. Esetenként tudományosan nem kellően megalapozott tételek is bekerülnek a tananyagokba. Egyes tárgyak és tanfolyamok tananyagaiban a részletkérdések túlszűfolttsága miatt nem valósul meg kellően a tárgy sajátos szemléletmódja sth.

Az elmúlt két évtized tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a politikai oktatás akkor ért el jelentős eredményeket, akkor tudta hatékonyan formálni a politikai szemléletet, amikor közvetlenül kapcsolódott az időszerű feladatokhoz, amikor a tömegeket leginkább foglalkoztató kérdések összefüggéseit - elméleti összefüggéseit is - világította meg. Az eddig elért sikerek között éppen ezt a vonást lehet az egész politikai oktatás egyik fontos eredményének tekinteni. Örvedetesen erősödik a felismerés, hogy társadalmi gyakorlatunk színvonalát az elmélet közvetlenül befolyásolja, a szocializmus építése a tudományos ismeretek alanján valósul meg. Ezért is természetes, hogy jelentősen szélesedik a szocialista társadalom építésének tudományos irányításával összefüggő elméleti ismeretek oktatása iránti igény a politikai oktatás keretében is.

4./ A politikai oktatás szervezeti és intézményi formái szorosan kapcsolódnak a tartalmi követelményekhez, igazodnak a hallgatók összetételéhez. Ennek megfelelően szükségessé vált a politikai oktatás differenciált rendszerének kialakítása. A jelenlegi rendszerben az ország egyes vidékei, a tevékenység szektorai, a hallgatók szükségletei szerint, ezekhez igazodva működnek a politikai oktatással foglalkozó intézmények. A társadalom politikai mechanizmusának fejlődési tendenciájával összhangban e téren is növekednek a területi /megyei/ és a munkahelyi pártbizottságok feladatai. Az oktatás életközelségének, az elmélet-gyakorlat egységének biztosítása egyaránt azt kívánják, hogy a politikai oktatásban erősödjön a helyi irányítás, a helyi anyagok, helyi követelmények és feladatok sulya. Az eddigi tapaszt-

talatok pozitívak. A helyi önállóság és felelősség növekedése azt eredményezte, hogy a politikai oktatás intézményei olyan mértékben decentralizálódtak, hogy minden érdeklődő számára elérhető. Az oktatási lehetőségek megtalálhatók mind a lakóterület, mind a munkahely körzetében. Megoldottnak tekinthető az iskola közelvitele az emberekhez.

A politikai oktatás főbb szervezeti egységei:

1./ A politikai oktatás hálózatában centrális helyet a pártoktatás foglal el. Évente pártoktatásban mintegy 750 ezer fő vesz részt. Ebből 100 ezer a kádereképző iskolákon, illetve tanfolyamokon tanul. A kádereképzéshez az alábbiak tartoznak:

a/ MSZMP Politikai Főiskola. Feladata, hogy a pártban és a társadalmi élet különböző területén vezetői munkakörben dolgozó vagy utánpótlás szempontjából ilyen munkakörök betöltéséhez számbajövő káderek részére egyetemi szintű politikai képzést nyújtson. A tanulmányi idő három év. A hallgatók gazdaságpolitikai, propagandista-tanári, pártszervezési és kulturpolitikai tagozaton szerezhethetnek diplomát. 13 tanszéken folyik kutatás és oktatás. A főiskolán levelező oktatás is folyik, itt a tanulmányi idő 4 év.

b/ MSZMP oktatási igazgatóságai. Az intézmény a megyékben folyó ideológiai-politikai kádereképzés és továbbképzés szerve, amely megyénként irányítja és egyesíti magában az esti egyetemet, az egyéves és 5 hónapos pártiskolát, valamint a különböző tanfolyamokat. Az oktatási igazgatóságok kialakítása országosan 1967-ben kezdődött és a közelmúltban fejeződött be.

Az intézmény létrehozásáról szóló párthatározat leszögezi:
"A megyei pártbizottságok mellett egységes oktatási igazgatóság jöjjön létre a megyei szükségletek kielégítésére, az oktatók munkájának ésszerű, hatékony felhasználására és koordinálására. Az intézmény a megyei pártbizottságok irányításával váljon az oktatómunka megyei központjává."

Az elmúlt évek tapasztalatai igazolják az oktatási igazgatóságok létrehozásának helyességét. A legképzettebb propagandisták tömörítésével jelentősen emelkedett a politikai oktatás szervezettsége, hatékonysága és színvonala. Erősödött a pártoktatás politikai jellege, magasabb szintre emelkedett az elmélet, gyakorlat kapcsolata. Javultak a tudományos és módszertani tevékenység lehetősége. Kedvezőbb feltételek teremtődtek az anyagi és technikai körülmények számára.

Az oktatási igazgatóságok sokirányú tevékenységet folytatnak. Felkészítik, továbbképzik a pártoktatás propagandistáit, propaganda- és módszertani anyagokat dolgoznak ki, részt vesznek az oktatási tapasztalatok feldolgozásában, segítik a tömegszervezeti oktatást. Közreműködnek a megyei pártbizottságok politikai döntéseit megalapozó elemzések elvégzésében, egy-egy téma felmérésében, helytörténeti kutatásokat végeznek. Az érintett kérdéskör bizonyítja, hogy az oktatási igazgatóságok tevékenységi köre jóval szélesebb az oktatói munkánál, a közvetlen káderképzésnél. A sokrétű tevékenység indokolja, hogy a munkájukhoz szükséges feltételekre különös figyelem irányuljon.

Országosan az oktatási igazgatóságok keretében folyik az esti egyetemi oktató-nevelőmunka. A marxizmus-leninizmus

esti egyetem magas színvonalú eszméi-ideológiai képzés biztosítására 1952-ben jött létre Budapesten. Ma már a középszintű pártoktatás és káderképzés országosan kiépült intézménye, hasznosan egészíti ki a pártiskolák rendszerét. Eddig csaknem 50 ezer fő - a fővárosban 20 ezer, vidéken mintegy 30 ezer - végezte el az esti egyetemet. Hallgatóinak száma jelenleg mintegy 35 ezer fő.

Az esti egyetemen 3 éves általános tagozat, 2 éves szakosító tagozat és egy éves kiegészítő tagozatok, 5-10 hónapos időtartamu speciális kollégiumok, illetve továbbképző tagozatok működnek.

A hallgatók kiválogatása tervszerű. A jelentkezés pályázat alapján történik, felvételi vizsga követi, és a pártszervezetek javaslatát a jelentkezők elbírálásánál messzemenően figyelembe kell venni. A pártszervezetek káderképzési tervével való összhang a felvételek során biztosítja, hogy az esti egyetem a tényleges szükségletek kielégítését segítse. A színvonal biztosításában döntő szerepe van a propagandista-tanári karnak, különösen szakmai politikai képzettségüknek, mozgalmi tapasztalatuknak, politikai állásfoglalásuknak, pedagógiai készségüknek. A tanári testületet az oktatási igazgatóságok függetlenített oktatói és a szerződéses jogviszonyban álló tiszteletdíjas oktatói kar együtt alkotja. Jelenleg az esti egyetemen mintegy 2 ezer oktató tanít. Az oktató-nevelő munka 4 tanszék keretében folyik. Működik dialektikus és történelmi materializmus, politikai gazdaságtan és gazdaságpolitika, nemzetközi és magyar munkásmozgalom és pártépítési tanszék.

A közelmulthan alapos elemzés készült az esti egyetem munkájáról, tárgyi és személyi feltételeikről, az oktató-nevelő munka iránt támasztott növekvő követelmények érvényesítéséről. Megállapítást nyert, hogy az ideológiai és politikai kérdések iránti érdeklődés felkeltésében és kielégítésében, tíz- és tízezrek tudományos világnézetének megalapozásában az esti egyetemnek fontos szerepe van. Nagyon sokan az esti egyetem keretében kezdenek el rendszeresen foglalkozni politikai kérdésekkel, s a tanulást az egyetem befejezése után sem hagyják abba.

Az esti egyetemen a tanulók szerény tandíjat fizetnek, tanulmányuk idejére a felső oktatáshoz hasonló kedvezményekben részesülnek.

A tanulmányi munkát megalapozó tankönyvek állnak rendelkezésre, ezek a könyvárusi forgalomban kaphatók, és a terjesztési tapasztalatok azt mutatják, hogy az esti egyetemi tankönyvek jól hasznosíthatók az esti egyetemen kívül is, e tananyagokat közvetlen rendeltetésénél szélesebb körben használják.

c/ A kádereképzés lényeges szervezeti egysége a marxizmus-leninizmus esti középfoku iskola. Ennek tematikája felöleli a marxista szemléletmód megalapozásához szükséges eszmei-politikai kérdések körét. Feldolgozásra kerülnek a társadalom fejlődésének ideológiai alankérdései, korunk tartalma, elemzése, jelentős részt foglalnak el a szocializmus építésének hazai feladatai és pártpolitikai összefüggései.

E tanfolyamon jelenleg mintegy 45 ezer fő tanul. Az esti középiskola tanulmányi ideje 1 év.

2/ A pártoktatás másik nagy szervezeti egysége a tömegpronaganda.

A párt-tömegpronaganda keretében egyrészt központi tematikával alap- és továbbképzés megy végbe, másrészt a megyei pártbizottságok szervezésében és irányításával helyi tanfolyamok és előadássorozatok folynak. A párt tömegoktatási formáin összesen évente mintegy 650 ezer fő tanul. Ebből 470 ezer a központi tervezésű tanfolyamokon. 180 ezer a megyei igényeknek megfelelő tanfolyamon vesz részt.

A központi tanfolyamok alapfoku formáin a hallhatók a szocialista társadalom fő vonásaival, fejlődésünk legfontosabb összefüggéseivel, valamint a magyar forradalmi munkásmozgalom történetével ismerkednek meg. A továbbképző tanfolyamokon a párt általános politikájának egy-egy kérdését tanulmányozzák. Jelenleg 7 ilyen tanfolyam működik. Ezek: gazdaságpolitika; vállalati gazdálkodás és vállalati élet kérdései; társadalmi és állami élet kérdései; világnézeti és etikai kérdések; művelődéspolitikai; pártirányítás és pártélet kérdései; nemzetközi politikai kérdések tanfolyama.

A politikai oktatásban centrális helyet elfoglaló pártoktatás mellett jelentős szerepe van a tömegszervezetekben folyó politikai oktatásban. A KISZ politikai tanfolyamain mintegy 450 ezren, a szakszervezetek politikai oktatásában körülbelül 425 ezren, a Hazafias Népfront politikai oktatásában mintegy 95 ezren tanulmányoznak ideológiai-politikai kérdéseket.

Együttesen - amint a fentebbi számok jelzik - a politikai oktatás a felnőtt lakosság mintegy 40 %-ára terjedt ki.

A szocialista építőmunka eredményeképpen a felszabadulástól eltelt több mint negyedszázad alatt a politikai képzési rendszer is jelentős fejlődésen ment át. A cél kezdettől fogva a politikai-világnézeti nevelés, a marxista társadalomszemlélet formálása volt. A szakszervezeti keretek, a tananyagok és a módszerek időről időre módosultak. A magyarországi párt- és munkásmozgalom gyakorlatában az eszmei-politikai és kulturális művelődésnek komoly történelmi tradíciója van. A politikai-mozgalmi élet elválaszthatatlan volt és marad a tanulástól. Ezeket a tradíciókat a párt- és tömegszervezeti, tömegmozgalmi politikai oktatási formák és módszerek jelenlegi társadalmi viszonyainak megfelelően jól hasznosítják.

A politikai oktatás programját a X. pártkongresszus meghatározta, s a Központi Bizottság 1972. novemberi ülése értékelte a két évben végzett munkát. Az állásfoglalás rámutat, hogy a propagandában is eredményesen folyik a kongresszusi határozatok realizálása. A további munka során erősíteni kell a kedvező irányu eszmei-szemléleti-tudati fejlődés tényezőit. Ebben továbbra is legfontosabb fegyverünk a párt ideológiai felvértezettsége és egysége, eszméink terjesztése, a marxizmus-leninizmus propagandája hatékonyságának erősítése.

A politikai oktatás-nevelés további fejlesztése során bátran lehet támaszkodni a gazdag tapasztalatokra, vívmányok-

ra és az elért eredményekre. Az előttünk álló társadalmi feladatok megoldása igényli, hogy a tanulás és alkotás egysége erősödjön. Szembe kell szállni azokkal a nézetekkel, amelyek a tanulást öncélúnak tekintik, diploma, bizonyítvány és más dokumentumok megszerzését tartják végcélnek. De harcolni kell az olyan felfogás ellen is, amely szerint nincs szoros összefüggés a tanulás és a gyakorlati tevékenység között, akik lebecsülik a tanulás társadalmi szerepét.

A politikai oktatásnak azt a vonását, hogy főleg felnőttek körében folyik, a jövőben is meg kell őrizni. Ez nem azt jelenti, hogy a felnővekvő nemzedék körében nincsenek teendők. Ismeretes, hogy pártunk X. kongresszusi határozatának megfelelően 1972 júniusában a Központi Bizottság napirendre tűzte az állami oktatás egész rendszerét és határozatot hozott továbbfejlesztésére. A határozat végrehajtása a politikai oktatás korszerűsítését és fejlesztését is biztosítani fogja.

A felnőttek sajátosságainak figyelembevétele a politikai oktatás-nevelésben további feladatokat ad a pedagógia tudomány számára, a pedagógiai kutatások fokozását igényli. A felnőtt politikai oktatás-nevelés sajátos kérdéseire adandó tudományos válaszok újabb forrásait teremthetik meg a felnőtt politikai oktatás további fejlődéséhez.

A jövő szükségletei mindenekelőtt a következőkben foglalhatók össze:

az oktatási feltételek fejlesztése /iskolaépítés, korszerűsítések, pedagógiai munka fokozása, követelményrendszer korszerűsítése/;

a felnőttoktatásban résztvevő más szervezetekkel szorosabb együttműködés, a koordináció javítása.

A politikai oktatás előtt a közeljövőben két nagy horderejű kérdés megoldása áll. Párthatározatok előírják, hogy a politikai oktatáson belül kifejlődjön a politikai továbbképzés országos rendszere. Ezt a feladatot párt- és állami szervek együttesen tudják megoldani. A másik időszerű feladat az esti egyetemi oktató-nevelő munka fejlesztésére hozott párthatározat végrehajtása.